

**Здравейте,**

**Уважаеми Министерски съвет,**

**Уважаемо Министерство на отбраната,**

**Уважаеми Български граждани!**

Моля Ви, преразгледайте приложение № 1 от Проекта на Наредба за военномедицинската експертиза, относно изискванията за цветно зрение! Не е уместно хората с нарушено цветно зрение /т.н. далтонизъм/ да не бъдат допускани до приемане на военна служба или за курсанти на военни училища! В повечето армии по света няма такива радикални забрани. Дори и със силен далтонизъм хората могат да бъдат приети за длъжности в пехотата, артилерията и някои други родове! Определено ниво на цветоусещане се изисква само за определени специалности. А според горесцитирания проект, при непреминаване на теста за цветно зрение "Farnsworth lantern", кандидатите са негодни, както за ВВУ, така и за всички бойни специалности при военна служба.

### **За сравнение, например:**

В армията на САЩ за повечето бойни специалности - пехотинец, някои длъжности в артилерията, специалните сили (т.н. "Зелени Барети" - "Green Berets") - изискването за цветно зрение е кандидатите да могат да правят разграничение между **ЯРКО** червен и **ЯРКО** зелен цвят, което разграничение го правят всички хора далтоници със степен "аномална трихромазия", съответно тези със степен "дихромазия" или "монохромазия" няма да могат да го направят. **НО, в Морската пехота на САЩ няма** изискване за цветоусещане за повечето бойни специалности - дори и тези хора със степен дихромазия или монохромазия могат спокойно да кандидатстват за пехота, артилерия, свързочни войски, инженерни войски и много други, както като офицери, така и като войници или командири на единици. Farnsworth lantern тест се изисква за, например, танкист, някои електротехнически длъжности, някои химически длъжности, пилот, навигатор и някои други длъжности. Какво излиза, мъж със силен далтонизъм може да кандидатства за Морската пехота на САЩ като пехотинец (автоматчик, картечар, снайперист, mortarman и някои други длъжности), артилерист, свързочник, някои видове инженер и много други длъжности, **НО** в същото време ако този човек кандидатства за Българската армия - той няма да бъде допуснат до нито една бойна специалност.

Сходна е ситуацията и в Канада. В Канадските въоръжени сили са регламентирани три степени на цветно зрение /colour vision/:

CV 1 - нормално цветно зрение /преминаване на теста Ишихара/;

CV 2 - лек далтонизъм /непреминаване на Ишихара, но преминаване на теста "Farnsworth D-15", който е съвсем различен от "Farnsworth Lantern"/;

CV 3 - силен далтонизъм /непреминаване на горните два теста/

Кандидат със силен далтонизъм /CV 3/ **МОЖЕ** да кандидатства за пехотинец, за член на екипажа на бронирана машина, за много инженерни длъжности, за разузнавач, и за много други, той дори може да кандидатства и за парашутист, както за войник, така и за офицер.

Кандидат с лек далтонизъм /CV 2/ може да кандидатства за почти всички специалности, включително и за плавателен състав /само 4-5 специалности изискват нормално цветоусещане - CV 1/. С лек далтонизъм може да стане и пилот на въздухоплавателно средство или навигатор.

В Южна Корея лице със силен далтонизъм спокойно може да кандидатства за професионална военна служба за повечето бойни специалности в сухопътните сили, спокойно може да кандидатства и за Корейската военна академия /Академията на сухопътните сили/. Преди години, за Корейската военна академия се е изисквало кандидатът да няма дихромазия и монохромазия, но ако той е със степен аномална трихромазия - той е можело да кандидатства. **НО** това е било преди години. В момента Корейската военна академия няма изискване за цветоусещане, т. е. тя допуска кандидати, както със степен аномална трихромазия, така и със степен дихромазия и монохромазия. В Корейската военно-въздушна академия се изисква нормално цветоусещане. Но в Корейската военноморска академия се допуска аномална трихромазия за повечето специалности.

Франция също има подобни изисквания - дори и със силен далтонизъм лицето може да кандидатства за пехота, много артилерийски длъжности и много други длъжности, определено ниво на цветоусещане се изисква само за определени специалности.

В Непалската военна академия нарушеното цветоусещане **НЕ** е проблем при кандидатстване.

В Руската Федерация все още има изискване за цветоусещане за висшите военни училища - не се допускат по-силни степени на далтонизъм за училищата на сухопътните и военноморските сили, но при слаба аномална трихромазия може да се кандидатства. За военно-въздушните училища се изисква нормално цветоусещане. **НО**, при кандидатстване за професионална военна служба няма такава обща забрана, само за определени специалности се изисква определено ниво на цветоусещане. Дори и при силен далтонизъм може да се кандидатства за пехота, артилерия, свързочни войски, танкови войски /само за водач на танк се изисква той да няма по-силен далтонизъм, за останалата част от екипажа на танка няма изискване за цветоусещане/, както и много други.

В армията на Швейцария кандидат със силен далтонизъм може да кандидатства за повечето бойни специалности, той може да кандидатства дори и за длъжността "Grenadier", която е в състава на специалните сили.

В Дания, Швеция, Норвегия и Финландия дори и със силен далтонизъм може да се кандидатства, както за войник, така и за офицер, за повечето бойни специалности, както и за висшите военни училища на сухопътните сили. За военноморските и военновъздушните сили и военните училища към тях, естествено, има по-високи изисквания за цветоусещане.

Във Великобритания актуалният към момента нормативен акт, регламентиращ медицинската годност за военна служба в армията /сухопътните войски/ е "PULHHEEMS Administrative Pamphlet 2017, Edition Version 1.0" /РАР 2017/. От РАР 2017 става ясно, че дори и със силен далтонизъм кандидатът **МОЖЕ** да кандидатства за по-голямата част от длъжностите, както за войник, така и за офицер и за висшите военни училища. Със силен далтонизъм лицето може да кандидатства и за UKSF - специалните сили на армията /например SAS - Special Air Service/.

Съгласно изискванията, за British SAS кандидатът трябва да има добра зрителна острота, **А НЕ цветоусещане.**

**Парадокс в Проекта на Наредба за военномедицинската експертиза:** за сухопътните войски има неоправдано високи изисквания за цветно зрение, а в същото време няма изискване относно наличието на нощна слепота. А липсата на нощна слепота /наричана също кокоша слепота/ е важно условие и поради тази причина това изискване фигурира в много държави по света в техните нормативни актове относно годността за военна служба.

Относно теста "Farnsworth lantern", този тест е възникнал в миналото като специален тест за Флота на САЩ, който е трябвало да преминат моряците и пилотите. Само 20 до 30 процента от хората с нарушено цветно зрение могат да преминат този тест. Този тест е подходящ за моряци, пилоти и някои други определени специалности, но не е подходящ за изпитване на военния персонал като цяло.

#### **Какво излиза на практика:**

Например, едно момче иска да стане пехотинец в Българската армия, но на медицинските прегледи не успява да премине теста "Farnsworth lantern". Поради това, съгласно горесцитираният Проект на Наредба за военномедицинската експертиза, това момче няма да може да кандидатства за нито една бойна специалност. Но, ако то не иска да се откаже, трябва да имигрира в някоя друга държава, за да осъществи мечтата си да стане пехотинец.

Статистиката сочи, че 8 до 10 процента от мъжете имат нарушено цветно зрение /далтонизъм/, т.е. всеки десети мъж. При жените този процент е доста по-малък.

**Заради тези неоправдано високи изисквания за цветно зрение при кандидатите за военна служба Република България губи своите кадри!**

**Моля Ви, преразгледайте отново Проекта на Наредба за военномедицинската експертиза!  
Либерализирайте изискванията за цветоусещане!**

**Благодаря Ви!**

С уважение,

Иван Светославов Кънчев